

Да разбираме правилно Божието Слово

Цялостния контекст в една книга Част 1 от 2

Крег С. Киинър

Въпреки че е важно даден пасаж да се чете в контекста, който е в непосредствена близост до него, също така е важно същият пасаж да се чете в цялостния контекст на книгата, от която е взет – независимо дали това е Йоан, Съдии или Яков. Често конкретният пасаж съответства на разсъжденията на цялата Библейска книга, а понякога има връзка с теми, които се намират в същата. Понякога една и съща история се намира в няколко книги в нашата Библия, която някога е представлявала един разширен разказ (примерно историята за Мойсей в „Изход“ е продължение на историята за Йосиф в книгата „Битие“, а 1 и 2 Царе представляват една дълга история както и 1-4 Царе също представляват една дълга история. Същото важи и за „Евангелието от Лука“ и „Деяния на Апостолите“).

1. Помирение между Евреи и езичници в Римляни

Много християни подтикват невярващите да приемат Християнството като вярват със сърцето си във възкресението на Исус и като изповядат с устата си, че Исус е Господ. Обобщението на това как да откликваме на евангелието се базира на Римляни 10:9-10. Римляни 10 наистина описва спасението по този начин. Но някога изследвали ли сме защо точно тук Павел споменава конкретно за устата и сърцето (а не в други пасаж, в които се говори за спасение)? Щеше ли да опровергае твърдението, че един глухоням човек не би могъл да се спаси само защото не може да направи изповед с устата си? Или по-скоро Павел използва тези конкретни думи „сърце“ и „уста“ поради по-специфични причини?

Първо разглеждаме непосредствения контекст, както направихме и в предишната глава на този учебен материал. Павел вярва, че ние сме спасени чрез Божиата благодат, а не чрез нашите дела. Обратно на своите опоненти и споменатите от тях начини за оправдание (Рим. 10:1-5), Павел дава нагледен пример от закона на Мойсей за това, че посланието на вяра е спасителната дума (10:6-7). Както казва Мойсей : „думата е близо при тебе, в устата ти и в сърцето ти“ (10:8); Мойсей говори за закона (Второзаконие 30:10-11, 14), но същият принцип е приложим и за евангелието, което също е Божие Слово. По времето на Мойсей никой не можеше да се възкачи на небето, за да донесе закона; Бог, в своята милост, вече го беше дал на Израел на Синайската планина (30:12). Нито пък беше необходимо някой да слезе в морето (30:13); бог вече беше изкупил народа си и ги беше извел през морето. Те не можеха да се спасят сами; те трябваше да са зависими от могъщата благодат на Бога (Изход 20:2). По подобен начин Павел казва, че ние не възвеждаме Христа от мъртвите, нито Го сваляме от Отца. Подобно на закона и на изкуплението на Израел, Христовото спасение е Божи дар за нас (Римляни 10:6-7). Мойсей заявява, че думата е „в твоето сърце и в твоята уста“ (Второзаконие 30:14), тоест., вече е дадена на Израел поради Божиата милост. По подобен начин Павел обяснява, че думата е била в твоята уста, когато си изповядал Христос с устата си и в твоето сърце, когато си повярвал със сърцето си в Него (Римляни 10:9-10). Вярата идва единствено чрез слушане на това слово, благата вест за Христа (10:17), както споменахме по-горе.

Непосредственият контекст обяснява защо Павел използва „устата“ и „сърцето“ в този конкретен пасаж, но той също повдига и един друг въпрос. Защо трябва Павел да прибегва до доказателство от Стария завет за това, че спасението е по благодат, чрез вяра? Имало ли е някой, който да се съмнява в това? Ние можем да си обясним всеки един пасаж от Римляни тогава, когато я четем като една цялостна книга. Павел споменава за противоречие между еврейските християни и езичниците, които са станали християни.

Павел започва Римляни като набляга на факта, че езичниците са изгубени (Рим. 1:18-32 и докато

читателите християни от еврейски произход се радват Павел посочва, че религиозните водачи също са изгубени (Рим 3). Павел посочва, че цялото човечество е погинало, за да може, по този начин, да ни напомни, че всички трябва да дойдем при Бога при еднакви условия и че никой не може да се похвали повече от другия.

Повечето евреи са вярвали, че те са избрани за спасение в Аврам, затова Павел напомня на християните от еврейски произход, че спасението не е за етническите, а за духовните наследници на Аврам. (Рим. 4). За да може еврейските читатели да спрат да наблягат на генетичния си произход, Павел напомня, че всички хора, дори и евреите, произхождат от грешния Адам (5:12-21), Евреите са вярвали, че по-голяма част от тях спазват всички 613 заповеди в закона (поне през по-голямата част от времето), а повечето езичници не спазвали седемте заповеди, които според тях, Бог дал на Ной. Затова Павел коментира, че въпреки, че законът е добър, то той никога не е спасявал онези, които го спазват, включително и Павел (Рим. 7). Единствено Исус може да го направи! И за да може евреите да не наблягат на това, че са богоизбрани в Аврам, Павел им напомня, че не всички физически наследствени потомци на Аврам са били избрани, дори и първите две поколения след Аврам. (Рим. 9:6-13). Бог има върховната власт и Той не избира хората въз основа на тяхната етническа принадлежност (9:18-24), но Той избира хората въз основа на тяхната вяра в Христа.

За да може християните от езически произход да не гледат пренебрежително на християните от еврейски произход, Павел напомня, че наследството към което те са присъдени, преди всичко, принадлежи на Израел (Ром 11). Бог има остатък от евреи и един ден повечето от евреите ще се обърнат към Христа (11:25-26). Точно тук Павел е доста практичен. Християните трябва да си служат един на друг. (Рим12); същността на Божия закон е да се обичаме. (13:8-10). Литературата от древността говори за това, че езичниците в Рим са се подигравали на евреите в Рим особено заради техните закони относно храната и за святите им празници. Павел ни убеждава, че ние не трябва да гледаме на другите с пренебрежение поради някакви си малки различия (Рим. 14). Той ни дава пример на етническо помирение: Въпреки че Исус е евреин, той послужи на езичниците (15:7-12), а Павел носеше дарение от църквите от езичници, обърнали се към християнството, за еврейските християнски църквите в Ерусалим (15:25-31). В заключителното си слово, той ни увещава: Внимавайте за онези, които причиняват съблазни (16:17).

Единствено когато имаме изградена цялостна представа за Римляни, то тогава можем ясно да разберем функциите на всеки един пасаж в посланието като цяло. Това ни дава представа и на ситуацията за която посланието говори. Познанията ни за „миналото” ни дават повечето светлина върху конкретната ситуация: Преди време Рим изгонва християните от еврейски произход (Деяния на апостолите 18:1-3), но когато Павел пише посланието те вече са се върнали обратно (Римляни 16:3). Това означава, че домашните църкви в Рим, в които са преобладавали предимно християни от езически произход в продължение на много години, в този момент са в конфликт с християните от еврейски произход, които имат различни културни ценности за правене на определени неща. Посланието на Павел към Римляните призовава за етническо, културно и племенно помирение, като ни напомня, че всички сме равни пред Бога единствено чрез Исуса Христа. (По-късно ще разгледаме въпроса за произхода.)

2. Справедливост за бедните в Яков

Някои хора, след като прочетат Посланието на Яков, смятат, че то съдържа различни увещания, които не са в съответствие едно с друго. Но техният възглед е неправдоподобен. Когато внимателно разгледаме Яков ще видим ,че пасажите в цялата книгата са в синхрон един с друг. In the “immediate context” section above, we asked how James expected us to resist the devil (4:7), and argued that he referred to resisting the world’s values. This is a valid general principle, but were there any specific values that James was especially concerned about among his readers? Most likely, there were.

В началото на Посланието на Яков авторът ни запознава с няколко теми, които се повтарят няколко пъти в цялото послание. Разглеждайки темите, читателят придобива една обща представа за проблемите, за които посланието говори. (Когато проповядвам върху Яков, много често

предпочитам да проповядвам върху въведението, което ми позволява да говоря върху по-голяма част от посланието като използвам само един или два абзаца за плана си.)

Първо, виждаме основния проблем, с който се сблъсква Яков: неговите читатели се натъкват на различни изпитания (1:2). Когато четем посланието му ние разбираме, че много от неговите читатели са бедни хора, които са подтиснати от богатите (1:9-11; 2:2-6; 5:1-6). (Допълнителната информацията за написването на посланието ни дава повече светлина относно действителността по времето на Яков. Но за сега ще продължим да разглеждаме цялостния контекст, защото по-късно ще се занимаваме повече с историческата и културна действителност.) Някои от читателите на Яков са изкушени да се справят с различните си проблеми по един погрешен начин: с насилие (словесно или физическо) (1:19-20; 2:11; 3:9; 4:2).

И така, Яков ни предлага разрешение, за което са необходими три добродетели: твърдост (1:3-4), мъдрост (1:5) и вяра (1:6-8). Читателят се нуждае от Божията мъдрост, за да може правилно да устои, а когато се моли на Бога за тази мъдрост на него му е необходима вяра. По-късно Яков се връща отново на тези добродетели като ги обяснява по-подробно. Така например той говори по-подробно за твърдостта в края на посланието като използва Яков и пророците за библейски примери, проявяващи твърдост (5:7-11). Той също говори и за искрена, а не мимолетна (2:14-26). В този пасаж авторът ни поучава относно вярата. Някои от бедните към които той се обръща са изкушени да се обърнат срещу потисниците си и да ги убият. Те смятат, че Бог все още е на тяхна страна, понеже те не са извършили грехове като прелюбодеяние например. Но Яков им напомня, че убийството е грях, дори и да не си извършил прелюбодеяние. (2:11). Основната изповед на еврейската вяра е че Бог е един, но Яков им напомня, че дори и дявола вярва, че им един Бог, но неговото знание не го спасява (2:19). Искрената вяра означава вяра, която се извявя чрез подчинение (2:14-18). Затова ако се молим за мъдрост „с вяра”, ние трябва да се молим с искрена вяра, която желае да се подчинява на всяка една мъдрост, която идва от Бога. Не трябва „да се колебаем” (1:8), което означава да не приемаме едновременно световния и Божия мироглед (4:8).

Яков обръща особено голямо внимание на мъдростта. Той е загрижен за провокиращата реторика – онзи вид говор, който подтиква хората да се гневят на другите (1:19-20; 3:1-12). Това не означава, че той мълчи относно богатите деспоти. Той пророкува за Божието наказание, което ще дойде върху тях (5:1-6). Но той също и не одобрява да се подтикват хората към насилие срещу тях. Яков отбелязва, че има два вида мъдрост. Едната включва крамолничество и егоизъм и е земна и бесовска (3:14); това е мирогледа, който изкушава неговите читатели. Яков обаче защитава Божията мъдрост, която е кротка (3:13); тя е чиста, не е смесена с други мъдрости, тя е чиста, миролюбива, кротка, умолима, пълна с милост и добри плодове на праведност, които се сеят в мир (3:17-18). Неговите читатели са изкушени да използват насилие (4:2) и да желаят световния мироглед за вършене на нещата (4:4). Вместо да вземат нещата в свои ръце, тези хора трябва да се покорят на Бога (4:7).

Яков ни призовава да живеем в мир. И ако той призовава потиснатите да не убиват своите потисници, колко повече той призовава нас да обичаме и да сме благородни (кротки – в библейския текст – бел. на преводача) към онези, които са ни най-близки, дори и към онези, които не са мили с нас? “Противопоставянето на дявола” може да изисква повече работа отколкото някои от нас си мислят.

3 Осъждението на Давид в 2 Царе 12:11

Понякога ние смятаме, че наказанието на Давид е приключило със смъртта на сина му (12:18). Но понеже Давид беше служител в дома на Господа, неговото поведение се отрази на много други хора и затова беше необходимо строго наказание (12:14); Бог гледа много сериозно на греха, особено когато той води другите до неправилно разбиране на Неговата святост. В 12:11, Натан пророкува за наказанието на Давид вътре в дома му, включително и за изнасилването на някои от неговите жени (понеже той беше извършил прелюбодеяние с жената на друг мъж) от негов приятел. Това пророчество ни дава обща представа за останалата част на 2 Царе.

В глава 13, синът на Давид, Амнон, изнасилва полу-сестра си Тамара. Истинският брат на Тамара, Авесалом, отмъщава за честта на сестра си като убива Амнон, който е и негов по-голям брат, което означава, че ако Хилеав не участва в политиката (за него не се говори изобщо), то Авесалом остава следващия наследник по рождение (2 Царе 3:2-3). Авесалом се връща от изгнание (глава. 14), а след това повежда въстание, което почти води до унищожаването на Давид и на неговите съюзници (глави 15-18)-това съкрушава сърцето на баща му. Авесалом спи с наложниците на баща си пред очите на Израел (16:21), въпреки че това е незаконно (Левит 20:11). След като въстанието е потушено и Давид се връща в Ерусалим с мир (глава. 19) той трябва да се справи с друго въстание, веднага след предишното, от един узурпатор - венеиаминец (глава. 20). До началото на 3 Царе, по-малкият брат на Авесалом прави заговор, за да завземе трона (3 Царе 1). Въпреки че Бог прощава на Давид и го възстановява на трона, Давид страда от последствията от този вид грях до края на живота си. Тази история ни дава строго предупреждение за днешните духовни водачи, които забравят за отговорността си да живеят един свят живот.

4. “Един от тия най-скромните” в Матей 25:40

Днес много хора наблягат на значимостта на това да се грижим за бедните като ни напомнят, че Исус ни предупреди, че ще бъдем съдени за това как сме се отнасяли към „най-скромните“ исусови братя (25:40, 45). Истина е че Бог ще ни сади за това как сме се отнасяли към бедните, дали точно тук, под думата „братя“ Исус има в предвид „бедните“? Ще бъдат ли садени народите (25:32) само за това? Контекстът тук не разрешава веднага този проблем, но по-широкият контекст на евангелската традиция може да ни помогне повече. Какво има в предвид Исус под „братя“ и „най-малките“, когато говори за това на други места?

Древните читатели са развивали летописите от самото начало, тоест преди да стигнат до Матей 25 глава те вече са били прочели предишните глави.. Те вече знаят, че Исусовите братя и сестри са всички онези, които вършат Неговата воля (Matt 12:48-50), че всички ученици на Исус са братя и сестри (23:8), и преди да свършат с Евангелието те вече знаят, че учениците на Исус остават Негови братя след възкресението Му(28:10). (Поради начина по който работи гръцкия език думата „братя“ може често да включва и „сестри“, но в 28:10 сестрите ученици на Исус се обръщат към братята ученици) Когато Исус говори за „най-малкия“ в царството, той понякога се обръща към някои ученици (11:11).

Кои тогава са най-малките от учениците на Исус, онези, които народите са приели или отхвърлили? Най-вероятно това са благовестителите, мисионерите, които носят евангелието до онези, които е са чували за него преди да настъпи деня на съда. Разбира се че посланието за царството ще бъде разпространено сред всички народи преди да дойде царството (24:14). Тези благовестители може да са гладни и жадни поради жертвата, която са направили като са оставили всички удобства, за да може да доведат другите до познание на благата вест. Възможно е те да бъдат хвърлени в затвора поради гонения. Възможно е да са изтощени от болести (като Епафродита във Филипяни 2:27-30). Но онези, които приемат такива благовестители са приели Христос, който ги е изпратил дори единственото, което са могли да им предложат да е било чаша вода, така както Исус поучава в предните глави (10:11-14, 40-42). Тогава, в светлината на цялото евангелие от Матей, твърде възможно е тези „най-малките братя и сестри“ да са най-бедните мисионери, които са изпратени до различни народи; народите ще бъдат съдени според това как са отвърнали на пратениците на Исус.

5. Какво означава да вярваме в Йоан 3:16

Йоан 3:16 наистина говори за спасението от греховете чрез вяра в Исуса, както и ние го разбираме. Но ние не можем да разберем значението на този стих ако не прочетем цялото евангелие на Йоан. Останалата част от евангелието хвърля светлина върху значението на думата „свят“ в този стих (примерно, стихът се отнася за самаряните –виж 4:42 в контекста), върху това как Бог изразява своята любов (чрез описанието на кръста), како и други теми. В Йоан 3:16 ние обръщаме внимание на това какво означава да имаш спасителна вяра. Някой може да каже, че вярва в Исус и въпреки това този човек може да посещава църква един път годишно и да продължава да живее в грях, без да се покайва (да кажем, че този човек убива хора през седмица). Този човек наистина ли е християнин? Какво наистина означава „да вярваме“ в Исус?

Останалата част от евангелието ни обяснява какво има в предвид Исус под спасителна вяра. Точно преди стиха за обръщението към вярата, Евангелие от Йоан 3:16, Йоан ни говори за някои неистински вярващи. Много хора бяха впечатлени от чудесата на Христос и „повярваха“ в Него, но Исус отказа да им се довери, защото знаеше какво има вътре в тях (2:23-25). Те имаха някакъв вид вяра, но това не беше спасителна вяра.

Какво става, когато някой изповяда вярата си в Христа, но по-късно се отрече от Него и стане мюсюлманин или започне да се покланя на древните йорубски богове? Дали първоначалната изповед на вяра е достатъчна, за да ги спаси на края. Този въпрос не е труден за отговаряне като се има в предвид останалата част от евангелието на Йоан, въпреки че някои от нас може да не хареса отговора. По-нататък, в Евангелието от Йоан, някои от онези, които слушаха Исус „повярваха в него“, но Той ги предупреди да продължат да ходят в словото Му, въпреки че те бяха вече Негови ученици, които учеха истината, която ги правеше свободни (8:30-32). До края на самата глава се оказва, че тези слушатели са били неверни: те всъщност искаха да убият Исус (8:59). По-късно Исус ги предупреждава, че онези, които не продължат да ходят в Него ще бъдат изхвърлени (15:4, 6). В евангелието на Йоан, истинската спасителна вяра е онази вяра, която устоява до края.

Целта за написването на Евангелието от Йоан е да запише за християнските читатели, които никога не са виждали Исус, някои от чудесата, за да може по този начин те да достигнат до по-дълбоко ниво на вярата, вяра, която ще бъде достатъчно силна да следва Исус до края (20:30-31). Йоан прави този коментар веднага след като разказва за кулминационната изповед на вяра в това евангелие. Исус призовава Тома да „вярва“, а Тома изразява своята вяра като нарича Исус „Господ мой и Бог мой“ (20:27-28). В Евангелието от Йоан се набляга на божествеността на Исус (1:1, 18; 8:58), затова от всички други изповеди за божествеността на Исус в това евангелие, (1:29, 36, 49; 6:69), това е кулминацията: Той е Бог. Същността на вярата на Тома е правилна, но Йоан иска повече от своите читатели. Правилната информация за Исус е необходима, но сама по себе си правилната информация не винаги представлява силна вяра. Тома повярва, защото видя, но Исус казва, че той иска по-голяма вяра, която може да повярва преди да види (20:29). Читателите на евангелието от Йоан вярват, защото той им разказва за едно свидетелство на очевидци (20:30-31), което е потвърдено чрез силата на Святия Дух (15:26-16:15).

В Йоан 3:16 се говори за това, че спасителната вяра не е само една единствена молитва, след което можем да си вървим по пътя и да забравим за Исус до края на живота си. Спасителната вяра обгръща Исус с такава изчерпателна зависимост заради онова, което е направил за нас, че ние изграждаме живота си върху истината на Неговите думи.

6. Под закона в Римляни 7

В предишната част отбелязахме значимостта на цялостната структура на Римляни, която ни учи за етническото помирение. В този контекст, специфичната структура на Римляни 7 е значима: Паввел отбелязва, че вярващите „не са вече под закона“ (7:1-6). Но той също казва, че проблемът не е в самия закон (7:7, 12, 14), но в хората, които са плътски създания. Много хора тълкуват тази глава като поробване на Павел в греха, а някои дори я използват като оправдание за това, че могат да живеят в грях, казвайки: „Ако Павел не е могъл да се предпази от греха, как е възможно ние да го направим?“ Дали наистина Павел е искал да каже точно това?

В 7:14, Павел заявява, че той „е от плът, продаден на греха“. В съседните глави на посланието той обаче заявява, че всички вярващи в Исуса са свободни от греха и са слуги на правдата (6:18-22). В 7:18, Павел се оплаква, че в него „не живее нищо добро“, но в 8:9 той обяснява, че Божия Дух обитава във всички вярващи. В 7:25 той изповядва с плътта си той слугува на „греховния закон“; но в 8:2 той заявява, че Исус е освободил вярващите от не „закона на греха и на смъртта.“

Защо е това объркване? Най-вероятно това е така, защото сме изпуснали основната мисъл. Въпреки че, в Римляни 7, Павел нагледно говори за живота под закона, той няма в предвид, че

това е типично за християнина ежедневиe. Той казва, че когато християните са живели „по плът“ (най-вероятно имайки в предвид, че са били управлявани от собствените си страсти), то техните греховни страсти, подклаждани от закона, са предизвиквали смърт в тях. От друга страна, Павел казва: „Но сега“ вярващите са „освободени от закона,“ и служат по нов дух, а не по старата буква“ (7:5-6). По-голяма част от Римляни 7 описва чувството на безсилие на човека, който се опитва да придобие праведност чрез делата на закона, тоест чрез човешки усилия (Римляни 7 говори за „аз,“ „мене,“ „мой“ and „моето“ повече от 40 пъти). Когато приемем праведността на Бога като безплатен дар, то ние имаме възможност да ходим в един нов живот, а останалата част от християнския живот е достатъчно доверие в завършеното дело на Христа, за да можем да живеем подобно на Него (6:11). Това до каква степен нашия живот прилича на Римляни 7 зависи от факта, че ние се опитваме да станем достатъчно добри пред Бога вместо да приемем Неговата милостива любов към нас.

7. Укоряване на нелюбящите християни в 1 Коринтяни 13

Ние често цитираме 1 Коринтяни 13 като универсално описание на любовта, подходящо за сватби, брачно съветничество, приятелство и т.н. Всъщност, принципите в тази глава наистина са доста универсални и могат да се приложат в тези ситуации, но първоначално Павел ги пише, за да се обърне към определена ситуация, която за много от нас днес е непонятна. Павел говори за правилната употреба на духовните дарби.

Коринтянската църква е имала разногласие относно много въпроси. Един от тези въпроси, за който се говори в главите 12-14, е въпроса за духовните дарби. Павел напомня на християните в Коринт, че целта на публичното изпобзване на дарбите е да се изгради христовото тяло. В глава 14, той подчертава, че когато се покланяме на Бога на публично място, то пророчеството е по-важно отколкото говоренето на езици, защото то изгражда по-добре църквата (освен ако говоренето на езици не е съпътствано от тълкувание). Между тези две глави се намира глава 13, която описва любовта като основната добродетел, която ни задвижва да използваме всички наши дарби, за да може да се изгради христовата църква.

Павел подчертава, че дори и да имаме най-големите дарби, то ние сме нищо ако нямаме любов (13:1-3). Той посочва, че дарбите са временни, защото ще се прекратят при завръщането на Христа, тогава, когато ще го видим лице в лице (13:8-10); любовта обаче е вечна (13:11-13). Между тези две точки той описва отличителните белези на любовта – белези, които в цялостния контекст на книгата, се отнасят направо до онова, което онова, което липсва на християните в Коринт (13:4-8). Любовта не завижда, не се превъзнася и не се гордее (13:4), но определено християните в Коринт са завиждали (3:3) и са се превъзнасяли (4:6, 18-19; 5:2; 8:1) и са се гордеели (1:29; 3:21; 4:7; 5:6). Накратко, онова, което представлява любовта според Павел, не е типично за Коринтяните. Възхваляването на любовта от страна на Павел представлява и един внимателен укор към коринтяните.

Но тъй като любовта трябва да е първия ни приоритет, то тя също ни казва кои дарби да използваме най-много за да изградим христовото тяло. Стиховете, които се намират непосредствено до 1 Коринтяни 13 ни напомнят, че трябва да търсим от Бога „по-големите дарби“, особено, когато Му се покланяме на публични места, по-големи дарби като пророчеството, което изгражда другите хора (12:31; 14:1).

СЛЕДВА:

Цялостният контекст в една книга, Part 2

8. Живот, изпълнен с Духа в Марк Mk 1:8-13

9. Как да създаваме ученици в Матей 28:18-20

10. Преданост до смърт в Йоан 13:34-35

11. Наказанието на Юда в Битие 38
12. Реки от жива вода в Йоан 7:37-38
13. Характерът на Мойсей в Изход 6:10-30
14. Измамата на Ревека (Битие 27:5-10)
15. Хвърляне на жребий в Деяния 1:26

Бележка на редактора

Първоначално професор Кийнър създаде този курс по херменевтика за работа в Нигерия, а не за официално издаване. Тъй като той имаше желание да разпространи този курс сред по-голяма публика, той даде разрешение за публикация на *Pneuma Review*. Тези уроци ще са също на разположение на адрес: www.PneumaFoundation.com Доктор Кийнър дава разрешение и на други хора да използват този материал в случай, че същият не се използва за комерсиални цели и потребителите запазят източника от където са го взели.

Част от този курс продължава след следните препоръчителни материали: *Как да четем Библията такава каквато е* от Гордън Фи и Дъглас Стюарт (Zondervan). *Откровение, NIV Application*

Крег Кийнър, доктор, е професор, който преподава Новия Завет в семинарията „Eastern Seminary. Той е автор на десет книги, включително и на *He is the author of ten books, including Дарба и Дарител : Святият Дух за днешното общество (Baker Academic, 2001)*, женен е за Д-р Медин Мусунга Кийнър.

Този текст е публикуван в списание *Pneuma Review*, зима 2004. *Pneuma Review* е списание, което се издава на всеки четири месеца и съдържа статии по теология, подходящи за петдесатни/ харизматични служения и водачи.